

logarléccel mérik, / s a jövőt: (sajna?)
nem rohamban / vívjuk, hajrát hajítva
égig; (Kazi bátyám).

A *Sólyatéri tél*-ciklus több verse
nem haladja meg az alkalmi költemé-
nyek színvonalát, érdemük inkább —
sokak szemében kétes érdem — az
idáig „költőietlennek” minősített nyelvi
elemek versbe építése. („Nem azt be-
csülöm, aki minden sódert okosko-
dóan bevág- és darál; / ... — Csak
azt becsülöm, aki nem sumákol.”) stb.

Van azonban biztató jel is az utolsó
versekben: elmélyülést mutat a *Már
történelem...* című verse.

A *Sólyatéri tél* éppen a kihagyott
versek miatt lett egyenletesebb, jobb
Soós korábbi köteténél, bár, talán,
nem ártott volna a válogatásnál még
magyobb lyukú rostát használni. (*Mag-
vető*, 1972.)

TÉNAGY SÁNDOR: SÓHAJOM, VÉREM

„kevesebb is lehetne / több is / de
csak ennyi /”, vonatkoztathatók Ténagy
szavai saját kötetére, a *Sóhajom, vé-
remre* is. A Jámor lázadás szerzője
a *Vaskenyérben* már a szelíd szemlé-
lődés hangjára váltott át, s újabb kö-
tetében — úgy látszik, egyenes vonalú
öntörvényű fejlődése miatt — még na-
gyobb teret kap a „sajátos csendélet”;
a körülmények, az eljövendő feladatok
előtti erőt gyűjtő megpihenés versei
kaptak helyet e kötetben. Hogy a meg-
pihenés — és remélhetőleg nem a ki-
fulladás — szülte a verseket, ez az
oka a kötetre jellemző egyhangúság-
nak, amit már korábbi műveiről is
szóvá tett a kritika. Ezt most még csak
fokozza a nyugodt, szenvedélytelen
hang, egyes versek szürkesége, a te-
matikai beszűkülés, a mozdulatlanlanság.

Vagy mindez annak a problémának
a kísérő jelensége, amely előző köte-
teiben nem volt ilyen aggasztó, s a
Sóhajom, véremben már-már Tóth Ár-
pád-i vagy József Attila-i mértékkel

mérhető?: „magam vagyok, / magam, /
hipnotikus dermedtségbe fagyott / a
tárgyi világ, / nyakkendő lóg a rézki-
lincsen, / a könyvespolc megdőlt fog-
sora / átharap újabb éjszakát, / —
vallja az itt szereplő versek között
talán a legjobbjában, a Radnótinak
ajánlott *Elmúlt semmiségek ünnepé-
ben*, s a *Kapcsolódások* című verse
példázza, hogy még a kapcsolatoknak
tűnő viszonyai is mennyire nem kap-
csolatok.

Ténagy a „tárgyi világ” költője. Ars
poeticájának anyagelvűsége még mai
költészetünkben is ritka. Az *Őszi vil-
lanások* négy miniatűr remeke árul-
kodik erről: „Szőke szőlőlevéllel arany /
napfogyatkozás száll szememre — / A
nyugalomnak kék árnya van, / mintha
fáradna, esteledne. / — de rögtön el
is utasítja magától a költészetnek ef-
fajta régióit; „Elég az áttetsző pilla-
nat, / valami fogható kellene! / Az
udvaron vaskos-vas-szavak: / vetőgép,
tárca, traktoreke.” Költészetének
végső kapaszkodói: „csak a föld, a víz,
a vas, a kő, — / Íme, a boldog bizo-
nyosság: / megfogható és szerethető. /
A *Bejárhatatlan messzeséged* című
versében szerelmesét is így szólítja
meg: „Ki vagy te, mondd, micsoda
anyag”, majd a folytatás: „Öröksorsú
vagy, szép, kemény, erős. / Mint min-
den anyag”. A tárgyi világ elemeihez,
a csak a kézzelfoghatóhoz való ragasz-
kodás bizonyos mértékig *korlátja* is
Ténagy Sándor művészetének; igazolja
ezt a kötet szerelmi ciklusa, de az
előbb idézett *Őszi villanásokhoz* ha-
sonló hangvételű versek is.

Szerelmi költészetén különösen érez-
hető József Attila hatása — például a
Gyönyörű idő című versén —, de ez
az a terület, ahol tovább él a koráb-
ban kialakított egyéni képrendszer, a
Nap-nyár-fény együttest magába fog-
laló szerelemszimbolika.

A *Sóhajom, vérem* tehát egy út vég-
állomása, megpihenés, ezt és így már
folytatni nem lehet, a szerző maga is
érzi a helyzet tarthatatlanságát, és új-
rainduláshoz gyűjti az erőt. Utkeresése
végződjön rátalálással. (*Magvető*, 1972.)

JANKOVICS JÓZSEF